

Krúdy Gyula

Az idei őszön, mire csendes böngészők lap-
raí végigjárják a nyírségi szöveget, negyven-
négy esztendő lesz Krúdy Gyula. 44... a két
kis felfordított székecske mintha azt jelentené:
Szindbád nem ül le pihenni. Fáradhatatlan
kedve új utakra csalja tovább s bár sok földet
bejárt, előtte még az egész világ... Hajának
hárszínfeketéjén ugyan már megakadt itt-ott
az őszi erdőket bujító hold ezüstje, de ez csak
afféle ábrándos férfidisz, mint a vörös posta-
kocsi fullajtárjának dolmányán a sápadt suj-
tás ragyogása. Nagy, álomlátó, sötét szeme,
amelynek tükrén bánatos színekben török meg
a boldog, nevető magyar múlt képe, biztosan
szegeződik az igazi írók örök-távolléte céljára. A
halhatatlan romantika magányos lovasa egye-
nes derékul ül nyergében, csójtárján mesék
aránya csillog s az ereszkedő magyar alkonyok
szelloje pengeti hurok hangszerét. Olyan jó ma
lástni felhorgadó, délceg alakját, annyi alázato-

lyek aztán színesebbek lesznek, mint a festő
képe, muzsikálóbak, mint a nyári estéken
fölgengő hegedők, ha feléled rajtuk a múlt
megidézett szelleme, ki tán onnan ugrik elő,
a pattogó fahasábok táncoló, piros lángnyelvei
közül. Magányos író ösztönös erejét növeli
ez a csendes magányosság, amelyből úgy lehet
kinézni a zajgó világba, mint ahogy ablakon
tekint ki olykor az ember. Ha nem tetszik a
kintvaló élet: összevonom a függönyt. Az ál-
mok, mesék, ódon történetek ködárnyal ugyis
jobb szeretik a meghitt félhomályt, a szív pe-
dig, a költő szíve, amelyen asszonyi hajszálok
burjai feszülnek, édesebben zendül még fája-
sában is.

Itt, így született meg Krúdy Gyula lírikus-
költészetének egyik legmélyebb és legdusabb
fejezete: N. N. csodálatos története s legutóbb
a *Hét bagoly*, amelynek alkalmából ez az írás
papírra kívánczik.

A *Hét bagoly*. — amely pár hét előtt feje-

apró történeteket Krúdy Gyula a műértő szere-
letével és a művész gazdag fantáziájával res-
taurálta és elhelyezte egy remekbe faragott vit-
rinben, hogy megmaradjanak és gyönyörűséget
szerezzenek az utánunk jövőknek is.

Nagyon szép, szívből szakadt írás a *Hét
bagoly*. Édessége az érett méz, amelyben azon-
ban megérzik olykor a fullánkös iz is. Jelölül
annak, hogy az édes gyönyörűség ára — szenved-
és volt. Vallomás, mint minden igaz író
könyve: könnyekről és mosolygásról.

Kárpáti Aurél.

ban meghajtott, engedelmes gerinc közül kima-
gasodva, reménységnek, biztatónak s egy kicsit
— elégtételnek is. Tarsolyában hatvan kötetből
lított pergamen igazabb nemeslevele, mint az a
másik, akit apái szereztek s akivel sose büsz-
kélkedett akkor, amikor hasznos volt az
ilyenmi...

A Nyírségről indult el egyszer, vagy hu-
szonöt év előtt, a magyar Gascogne-ból, legen-
dás udvarházak tájáról, ahol bolond párbaajok
és halálos szerelmek emlékét őrzik a kapcsos-
könyvek szarkalábos betűi, ahol átlótt szívü
gavallérok vére piroslik a téli kertek fölött,
az alkonyati ég alján, ahol a nyitott kürtökön
járó szél régi kalandokat fűtül a hallgatózó
fülébe s ahol az öblös, diólévéllillatu szobák
csendjén a nagyapák beszéde visszhangzik,
mikor az unokák megszólalnak. És most, kinn
a Nyulak szigetén, a néhai palatinus zöld-
szalugáteres, málló falu „kastélyában”, mintha
újra otthon lenne: ősök, tavaszok színes ru-
hába öltözöttén járnak ablaka alatt, hosszú
októberi estéken egyhangú esőseppék mérik
az időt az eresz alján, ködös messzeségben
a nagy Duna gabonás hajól rikattják a vészkitr-
tőt s az első hó szűz fehérségét nyul-csapája
szegi át. Benn, a fehérfüggönyös, tágas szobá-
ban pedig, az egyszerű asztal mellett perogva
fut a szapora toll a sok árkus papíron, ame-

zódott be egy napilap hasábjain s most az
Athenaeum kiadásában könyvalakban került a
közönség elé — a kilenvenes évek félmúlt Bu-
dapestjének krónikás regénye. A hangulata, a
levegője, a távlata, már szinte történelmi. Fi-
gurái, — a Vadnai új lapjának beszély-íróiért
hevülő szépasszonyok, az elesett, ütődött költők,
kedves, rajongó öregek és lobogó haju ifjak, —
már szinte elszakadva tőlünk, ha szabad ennél
a par excellence lírikus-elbeszélőnél ezt a hideg
szót használni: objektíválódva lépnek elénk, a
múlt jegyével megjegyzetten, olyan elmosódó
messzeségben, hogy már nevüket is le szabad
írni: Gáspár Imre, Erdélyi Gyula, Pongrácz
Béla, vagy — Simli Mariska. Milyen furcsák,
különösök és érdekesek valamennyien. Amíg
köztünk jártak, észre sem vettük őket s most
hamvaikból támadottan, gesztusaikkal, beszé-
dükkel, vágyaikkal és rajongásukkal egy egész
elmúlt kort jellemeznek. Sokszor úgy tetszik:
nem is annyira Szomjas Gusztó, Józsiás ur, a
kővérkés, jószívű Leonóra vagy a harkálytollas
kalapú, kacér Zsófia állanak itt a hősök helyén,
hanem maga a kor, apró névtelenjeivel, fél-
hirességeivel, romantikus líhegésével, nagy sti-
lus híjján groteszkre torzult félszűzességével. De
leginkább gyöngyöző hangulatával, a messziről
felénk szűrődő régi Pest óramuzsikájával... A
lány, pasztellszerű képecskéket alig araszny